

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

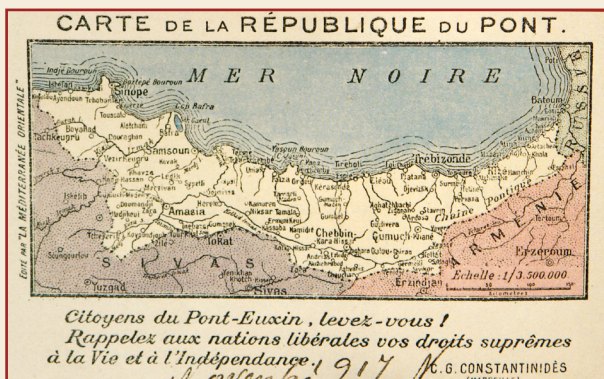

με την επιστημονική σύμπραξη
της ΕΠΩΝΥΜΗΣ ΕΔΡΑΣ
ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

ΠΟΝΤΟΣ
Ιστορία - Πολιτισμός

13-14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ Ε.Μ.Σ.

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ 4

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Μ.Σ.

Βασίλειος Ν. Πάππας, Πρόεδρος
Γεώργιος Π. Πουρνάρης, Αντιπρόεδρος
Κωνσταντίνος Π. Χρήστου, Γενικός Γραμματέας
Αθανάσιος Τ. Μιχαηλίδης, Ταμίας
Αδελαΐς Ισμυρλιάδου, Έφορος Βιβλιοθήκης
Θεοδώρος Ι. Δαρδαβέσης, Μέλος
Αγγελική Δεληκάρη, Μέλος
Δημήτριος Α. Γαρούφας, Μέλος
Βενιαμίν Ι. Καρακωστάνογλου, Μέλος

Τα μέλη της Έδρας Ποντιακών Σπουδών Α.Π.Θ.

Κυριάκος Χατζηκυριακίδης, Επίκουρος Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.
Θεοδόσιος Κυριακίδης, Δρ Ιστορίας, Επιστημονικός Συνεργάτης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κωνσταντίνος Π. Χρήστου, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Πρόεδρος Κ.Β.Ε.
Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.
Αγγελική Δεληκάρη, Επίκουρη Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.
Κυριάκος Χατζηκυριακίδης, Επίκουρος Καθηγητής Έδρας Ποντιακών Σπουδών, Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ.
Ιωάννης Μπάκας, Επίκουρος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας
Θεοδόσιος Κυριακίδης, Επιστημονικός Συνεργάτης Έδρας Ποντιακών Σπουδών Α.Π.Θ.

Εικόνα Εξωφύλλου: Χάρτης της Αυτόνομης Δημοκρατίας του Πόντου - Κάτω από τον χάρτη υπάρχει κείμενο του Κ. Κωνσταντινίδη στα γαλλικά. Απόδοση στα ελληνικά: «Πολίτες του Εύξεινου Πόντου, ξεσηκωθείτε! Διακηρύξτε στα ελεύθερα έθνη τα κυρίαρχα σας δικαιώματα στη Ζωή και την Ανεξαρτησία» Κ. Κωνσταντινίδης, Μασσαλία

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών
έχει την τιμή και τη χαρά να σας προσκαλέσει
στις Εργασίες του Επιστημονικού Συμποσίου, με θέμα:

ΠΟΝΤΟΣ

Ιστορία – Πολιτισμός

*την Παρασκευή, 13
και το Σάββατο, 14 Δεκεμβρίου 2019*

Το Συμπόσιο διοργανώνεται στο πλαίσιο
των Εορταστικών Εκδηλώσεων
για τα *Ογδόντα Χρόνια (1939-2019)* της Ε.Μ.Σ.
με την επιστημονική σύμπραξη
της Επώνυμης Έδρας Ποντιακών Σπουδών
της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Βασίλειος Ν. Πάππας

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ
Κωνσταντίνος Π. Χρήστου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Παρασκευή, 13 Δεκεμβρίου 2019

18.00: Εγγραφή Συνέδρων

Κήρυξη έναρξης εργασιών Συμποσίου

18.15: Προσφώνηση του Προέδρου της Ε.Μ.Σ.

Δρ Βασιλείου Ν. Πάππα

Χαιρετισμοί

Εναρκτήρια ομιλία από τον Ομότιμο Καθηγητή
του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

κ. Κωνσταντίνο Φωτιάδη,

Η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου

Τιμητικές Διακρίσεις:

Άρτεμις Ξανθοπούλου-Κυριακού, Ομότιμη Καθηγήτρια
Ιστορίας Α.Π.Θ.

Ευστάθιος Πελαγίδης, Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας
Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Κωνσταντίνος Φωτιάδης, Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας
Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Άννα Θεοφυλάκτου, Επίτιμη Πρόεδρος της Μέριμνας
Ποντίων Κυριών

Μαίρη Στεργιάδου, Επίτιμη Πρόεδρος της Μέριμνας
Ποντίων Κυριών

Βραβεύσεις Ιστορικών Σωματείων των Ελλήνων του Πόντου στη Θεσσαλονίκη

Μέριμνα Ποντίων Κυριών

Εύξεινος Λέσχη Θεσσαλονίκης

Σωματείο Παναγία Σουμελά

Σάββατο, 14 Δεκεμβρίου 2019

Α' Ενότητα

1η Συνεδρία: Πόντος: Ο χώρος, οι Έλληνες

Προεδρεύει: Γεώργιος Π. Νάκος

- 10.00-10.20:** Ευάγγελος Λιβιεράτος, *Ο Εύξεινος Πόντος στο ανατολικό όριο του ιστορικού θαλάσσιου γεωγραφικού συστήματος της Μεσογείου και του Ατλαντικού. Μια χαρτογραφική ανάγνωση*
- 10.20-10.40:** Ηλίας Πετρόπουλος, *Οι αρχαίοι Έλληνες και ο Εύξεινος Πόντος*
- 10.40-11.00:** Άρτεμις Ξανθοπούλου-Κυριακού, *Ρωμαίος - Έλληνας, Πόντιος: Ο λόγος για τις ταυτότητες*
- 11.00-11.20:** Συζήτηση
- 11.20-11.40:** Διάλειμμα

2η Συνεδρία: Βυζαντινοί Χρόνοι – Οθωμανοκρατία

Προεδρεύουν: Κωνσταντίνος Π. Χρήστου

- 11.40-12.00:** Ιωάννης Μπάκας, *Η Εκκλησία στον Πόντο από τη Βυζαντινή στην Οθωμανική περίοδο: Γεωγραφία και διοικητική διάρθρωση*
- 12.00-12.20:** Κυριάκος Χατζηκυριακίδης, *Η διπλωματική και οικονομική παρουσία των Ευρωπαίων στον ιστορικό Πόντο. Επιπτώσεις στον Ελληνισμό (τέλη 18ου - αρχές 20ού αι.)*
- 12.20-12.40:** Ευριπίδης Γεωργανόπουλος, *Ένωση, ανεξαρτησία ή συνομοσπονδία; Οι απέλπιδες(;) προσπάθειες των Ποντίων για αυτοδιάθεση*
- 12.40-13.00:** Συζήτηση

B' Ενότητα

3η Συνεδρία: Γενοκτονία και η νομική διάστασή της

Προεδρεύουν: Άρτεμις Ξανθοπούλου-Κυριακού

- 17.00-17.20:** Θεοδόσης Κυριακίδης, *Διεπιστημονικές προσεγγίσεις της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου*
- 17.20-17.40:** Μιλτιάδης Σαρηγιαννίδης, *Εκατό Χρόνια πολιτικών Εθνοκάθαρσης και Γενοκτονίας: Αλήθεια, Μνήμη, Συγγνώμη και η σημασία τους σήμερα*
- 17.40-18.00:** Νικόλαος Ζάικος, *Δίκαιο, Ιστοριογραφία και Μνήμη. Ορισμένες σκέψεις σχετικά με το έγκλημα της γενοκτονίας*
- 18.00-18.20:** Συζήτηση
- 18.20-18.40:** Διάλειμμα

4η Συνεδρία: Προσφυγική Εγκατάσταση και Μνήμη

Προεδρεύουν: Αγγελική Δεληκάρη - Ιωάννης Μπάκας

- 18.40-19.00:** Ελένη Γαβρά, *Από τον ιστορικό Πόντο στην προσφυγική Ελλάδα: Χωρική οργάνωση και αρχιτεκτονική της εγκατάστασης*
- 19.00-19.20:** Ευστάθιος Πελαγίδης, *Προσφυγικός Ελληνισμός (1923 κ.ε.). Η «διαμόρφωση» των πολιτικών του οραμάτων και η «αναμόρφωση» της οικονομίας στη Μακεδονία*
- 19.20-19.40:** Μυροφόρα Ευσταθιάδου, *Μύθοι, θρύλοι και ιστορικά πρόσωπα στη σημερινή κοινωνία του Πόντου: Ζώσεις αφηγήσεις και καθημερινές πρακτικές*
- 19.40-20.00:** Συζήτηση
- 20.20-20.40** Συμπεράσματα του Συμποσίου από τον Επίκουρο Καθηγητή της Έδρας Ποντιακών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. κ. Κυριάκο Χατζηκυριακίδη

ΣΥΝΕΔΡΟΙ

Γαβρά Ελένη, Καθηγήτρια, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Γεωργανόπουλος Ευριπίδης, Δρ Ιστορίας Α.Π.Θ.

Δεληκάρη Αγγελική, Επίκουρη Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ευσταθιάδου Μυροφόρα, Δρ Λαογραφίας Ε.Κ.Π.Α.

Ζάικος Νικόλαος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών

Κυριακίδης Θεοδόσης, Επιστημονικός Συνεργάτης Έδρας Ποντιακών Σπουδών Α.Π.Θ.

Λιβιεράτος Ευάγγελος, Ομότιμος Καθηγητής Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ.

Μπάκας Ιωάννης, Επίκουρος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Νάκος Γεώργιος, Ομότιμος Καθηγητής Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ξανθοπούλου-Κυριακού Άρτεμις, Ομότιμη Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Πελαγίδης Ευστάθιος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Πετρόπουλος Ηλίας, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών Δ.Π.Θ.

Σαρηγιαννίδης Μιλτιάδης, Επίκουρος Καθηγητής Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

Φωτιάδης Κωνσταντίνος, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Χατζκυριακίδης Κυριάκος, Επίκουρος Καθηγητής Έδρας Ποντιακών Σπουδών, Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ.

Χρήστου Κωνσταντίνος, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ., Πρόεδρος Κ.Β.Ε.

